

Обществени поръчки за автомобили

Кога се прилагат изискванията за чисти превозни средства?

Практическа карта за български Interreg бенефициенти по чл. 47, ал. 5-9 ЗОП, ПМС № 356/2023 и Наредба № Н-21/2023, с актуалните изисквания за периода 2026-2030 г.

Най-важната промяна от 1 януари 2026 г.

За леките и лекотоварните превозни средства от категории M1, M2 и N1 едно превозно средство се счита за „чисто“ само ако емисиите му CO₂ са 0 g/km. Старото изискване до 50 g/km важеше само до 31.12.2025 г.

Три въпроса преди да започнете

01 · Кой режим?

Бенефициентът възложител по ЗОП ли е?
Ако работи по ПМС № 4/2024, режимът на чл. 47 ЗОП не се прилага само защото проектът е Interreg.

02 · Какъв автомобил?

M1, M2, N1, N2, N3 или M3? Има ли специално изключение за конкретния тип превозно средство?

03 · Какъв дял?

За 2026-2030 г. всеки възложител следи минималния дял чисти превозни средства за съответната категория.

Версия 1.0 · 6 септември 2026 г.

1. Кога изобщо се прилага режимът?

Чл. 47, ал. 5 ЗОП обхваща обществени поръчки за доставка на пътни превозни средства от категории M1, M2, M3, N1, N2 и N3, както и определени транспортни и свързани услуги, при които се използват такива превозни средства.

Прилага се Публични и секторни възложители по ЗОП, когато възлагат попадаща в обхвата доставка/услуга и превозното средство не е сред изключенията.	Не се задейства само от финансирането Фактът, че автомобилът се купува по Interreg, не създава самостоятелно това задължение. Водещ е статутът на възложителя и приложимостта на ЗОП.
ПМС № 4/2024 Ако бенефициентът не е възложител по ЗОП и избира изпълнител по ПМС № 4/2024, чл. 47, ал. 5-9 ЗОП не се превръща автоматично в негово задължение.	Стратегическа поръчка АОП определя поръчките за чисти превозни средства по чл. 47, ал. 5 като екологосъобразни, т.е. стратегически обществени поръчки.
Как се поставя изискването Чрез техническите спецификации или като показатели при критерий за възлагане по чл. 70, ал. 2, т. 2 или 3.	Следете и общия дял ПМС № 356/2023 определя минималния дял чисти превозни средства за всеки възложител през референтния период.

Не използвайте старото съобщение на АОП като техническа спецификация за 2026 г.

Публикацията на АОП от 16.01.2024 г. дава пример за M1 с CO₂ под 50 g/km, но това е правилото за първия период до края на 2025 г. Действащото приложение към Наредба № Н-21 предвижда 0 g/km от 01.01.2026 г.

За Interreg най-често

- обикновен лек служебен автомобил → категория M1;
- лекотоварен ван → обичайно категория N1;
- по-голям пътнически автомобил/микробус → проверете дали попада в M2;
- категорията се определя по документите/типовото одобрение на превозното средство, не по разговорното му наименование.

2. Какво е „чист автомобил“ през 2026-2030 г.?

M1 · M2 · N1

От 1 януари 2026 г. пределната стойност за CO₂ е 0 g/km. Показателите за замърсители при реални условия на движение вече са отбелязани като „не се прилага“ в приложението към Наредба № H-21.

Практически това означава превозно средство с нулеви емисии на CO₂ от изпускателната система. Не е необходимо Knowledge Hub да свежда условието само до „батериен електромобил“ - техническата спецификация е по-безопасно да следва нормативния резултат 0 g CO₂/km, освен ако друга обективна необходимост налага конкретна технология.

Минималният дял за България

Категория	До 31.12.2025	01.01.2026 - 31.12.2030
M1, M2, N1 - леки/лековарни	17,6%	17,6%
N2, N3 - товарни	7%	8%
M3 - автобуси	34%	48%*

* За M3 има и отделно изискване част от дела да бъде изпълнен с автобуси с нулеви емисии. За типичната Interreg покупка на лек автомобил този ред не е приложим.

17,6% не е „17,6% от един автомобил“

Делът се следи спрямо общия брой превозни средства на съответния възложител за референтния период. Ако възложителят придобие само един M1/M2/N1 автомобил за целия период 2026-2030 г., не-чист автомобил би дал 0/1 = 0%, а чист автомобил - 1/1 = 100%. Ако има и други покупки, сметката се прави върху общия им брой.

Практичен tracker на възложителя

- ☐ Колко M1/M2/N1 превозни средства вече са придобити/обхванати през 2026-2030 г.?
- ☐ Колко от тях отговарят на 0 g CO₂/km?
- ☐ Какъв ще стане общият дял след новата Interreg покупка?
- ☐ Пазите ли документите, от които се доказва категорията и стойността CO₂?

3. Изключения и как да формулирате поръчката

Наредба № Н-21 и ПМС № 356 съдържат изключения за специални видове превозни средства. За обикновен служебен автомобил по Interreg те обичайно няма да са относими, но винаги проверявайте конкретната категория.

Типични изключения Земеделски/горски и верижни превозни средства; определени специализирани превозни средства за строителни обекти/кариери/пристанища/летища; гражданска защита, пожарни и обществен ред; линейки; автокранове.	М3 Изключени са определени М3, различни от клас I и клас А.
Военни превозни средства Налице са специални правила/изключения според предназначението.	Не гадайте по името „Джип“, „ван“, „микробус“ или „специализиран автомобил“ не е достатъчно - проверете категорията и правната характеристика.
Обикновен М1 Служебен лек автомобил по проект обичайно е в обхвата и не попада в специалните изключения.	Преоборудване Наредбата допуска при изпълнение на условията преоборудвано превозно средство да бъде отчетено като чисто/с нулеви емисии.

Как да напишете техническото условие

По-безопасна формулировка

„Предлаганото превозно средство от категория М1 трябва да отговаря на изискванията за чисто превозно средство по Наредба № Н-21 от 19.12.2023 г., приложими за периода от 01.01.2026 г., включително максимална емисия CO₂ 0 g/km.“

Избягвайте ненужно технологично ограничение

Ако целта е спазване на Наредба № Н-21, не пишете автоматично „само батериен електромобил“, когато нормативният критерий е 0 g CO₂/km. По-тясна технология се изисква само ако има отделна обективна потребност и тя може да бъде защитена като пропорционална.

4. Какво да изискате и какво да пазите в досието

Целта е при проверка да може да се установи не само какво сте написали в техническата спецификация, но и че доставеният автомобил действително попада в съответната категория и изпълнява изискването.

Преди процедурата Вътрешна проверка на категорията; tracker за дела чисти превозни средства на възложителя; преценка за приложимост/изключение.	Документация Техническа спецификация и/или показатели за оценка, в които изискването е ясно посочено.
Оферта Техническите данни и доказателствата, с които участникът заявява категорията и емисиите на предлагания автомобил.	Преди приемане Сертификат за съответствие (CoC) или други приложими официални технически документи, от които се установяват категорията и CO ₂ .
При доставка Приемо-предавателен протокол, идентификация/VIN, фактура и документите на конкретно доставеното превозно средство.	При промяна на модел Проверете отново цялото съответствие - „еквивалентен“ заместител не е допустим, ако не покрива нормативното зелено изискване.

За отчитането по Interreg

Към общото procurement dossier от Документ 26 добавете доказателствата, че доставеният автомобил отговаря на зеленото изискване. Ако проектът финансира само една част от общата дейност на възложителя, пазете отделно и вътрешната справка за общия дял - той не се изчислява само върху автомобилите по Interreg.

ЦАИС ЕОП

- АОП определя тези поръчки като екологосъобразни/стратегически.
- При приложимите електронни формуляри се отбелязва критерият за екологосъобразна поръчка и обхватът на Директивата за чистите превозни средства.
- АОП има отделен образец за обобщена информация за чисти превозни средства, в сила от 01.03.2026 г.; това е отчетност на възложителя, а не заместител на техническото изискване в конкретната поръчка.

5. Бърза самопроверка за Interreg покупка на автомобил

- ☐ Бенефициентът е възложител по ЗОП; ако работи по ПМС № 4/2024, не сме пренесли автоматично чл. 47 ЗОП.
- ☐ Установили сме точната категория на автомобила (M1/M2/N1 и др.).
- ☐ Проверили сме дали конкретното превозно средство попада в изключение.
- ☐ За M1/M2/N1 през 2026-2030 г. използваме 0 g CO₂/km, а не старото 50 g/km.
- ☐ Проверили сме текущия общ дял на чистите превозни средства на възложителя за референтния период.
- ☐ Изискването е включено ясно в техническите спецификации или в допустим показател за оценка.
- ☐ Не сме ограничили технологията повече от необходимото без обективна причина.
- ☐ Офертата съдържа достатъчно данни за проверка на категорията и емисиите.
- ☐ При доставката сме проверили конкретното превозно средство, а не само каталожния модел.
- ☐ В досието има CoC/друг официален документ, приемане, VIN и връзка с фактурата.
- ☐ Ако моделът е сменен, зеленото изискване е проверено повторно.
- ☐ Procurement dossier съдържа и документите от Документ 26.

Практически извод

За типична Interreg покупка на един лек служебен автомобил през 2026 г. най-важните проверки са: приложим ли е ЗОП → M1 ли е автомобилът → има ли изключение → какъв е общият дял на възложителя → предлаганият и доставеният автомобил има ли 0 g CO₂/km.

Основни актуални източници

- Закон за обществените поръчки - чл. 47, ал. 5-9; актуалното национално законодателство е публикувано от АОП. [АОП - Национално законодателство](#)
- ПМС № 356 от 29.12.2023 г. - минимални дялове: 17,6% за M1/M2/N1, 8% за N2/N3 и 48% за M3 през 2026-2030 г. [Държавен вестник - ПМС № 356/2023](#)
- Наредба № Н-21 от 19.12.2023 г. - определение и пределни стойности; за M1/M2/N1 от 01.01.2026 г. CO₂ = 0 g/km. [Държавен вестник - Наредба № Н-21](#)
- АОП - стратегически обществени поръчки и електронни формуляри за чисти превозни средства. [ЦАИС ЕОП - въпроси и отговори](#)
- АОП - образец и указания за обобщена информация за чисти превозни средства, в сила от 01.03.2026 г. [Актуални инструкции на АОП](#)

Свързани Knowledge Hub материали

Документ 03 - технически спецификации · Документ 22 - критерии и доказателства · Документ 26 - документи при отчитане · Документ 30 - ограничителни изисквания.